

Principles of the multilingualism didactics

Olena Borovska

Vinnitsia Mykhailo Kotsyubynsky State Pedagogical University, Vinnitsia, Ukraine

Olena Borovska <https://orcid.org/0000-0002-3688-3621>

Ph. D. of philological sciences

*Corresponding author's email: olenabor2016@gmail.com

© The Author(s), 2024. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License(CC BY 4.0)

Abstract

The article deals with the basic concepts and principles of multilingualism didactics, as well as the conditions for optimizing the process of learning German as a second foreign language after English. Among the main principles of multilingualism didactics are the principle of comparison and discussion, the principle of promoting understanding, the principle of taking into account learning interests, the principle of purposeful use of educational texts, and the principle of economical language learning. As the majority of Ukrainian students learn German as a second foreign language after English, mastery of the foundations and principles of multilingualism didactics is becoming one of the key competences of a modern German teacher. This competence is developed through testing and analyzing the effect of the principles of multilingualism didactics during their own learning of German, and also becomes a necessary part of a university course on German language teaching methods.

Key words: multilingualism didactics, principles of multilingualism didactics, first foreign language, second foreign language, German lesson planning.

Принципи дидактики багатоманітності

Олена Боровська

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця,
Україна

Олена Олексіївна Боровська <https://orcid.org/0000-0002-3688-3621>

Кандидат філологічних наук

E-mail автора для листування: olenabor2016@gmail.com

© Автор(и), 2024. Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) License

Анотація

У статті розглянуто основні поняття та принципи дидактики багатомовності, а також умови оптимізації процесу вивчення німецької мови як другої іноземної після англійської. Серед основних принципів дидактики багатомовності виділяють принцип порівняння та обговорення, принцип сприяння розумінню, принцип врахування навчальних інтересів, принцип цілеспрямованого використання навчальних текстів, а також принцип економного вивчення мови. Оскільки переважна більшість учнів України вивчають німецьку мову як другу іноземну після англійської, володіння засадами і принципами дидактики багатомовності стає однією з ключових компетентностей сучасного вчителя німецької мови. Розвиток цієї компетентності відбувається за умови випробування та аналізу дії принципів дидактики багатомовності під час власного вивчення німецької мови, а також стає необхідною частиною університетського курсу з методики навчання німецької мови.

Ключові слова: дидактика багатомовності, принципи дидактики багатомовності, перша іноземна мова, друга іноземна мова, планування уроку німецької мови.

Суспільно-політичні зміни та процеси глобалізації призвели до переосмислення поняття *мовна освіта*. На сучасному етапі під цим поняттям розуміють як знання рідної мови, так і іноземної (іноземних) [1, с. 162].

Більшість сучасних людей протягом життя вивчають більше, ніж одну іноземну мову. Оскільки англійська мова набула статусу світової мови спілкування, у більшості українських шкіл саме цю мову вивчають як першу іноземну. Німецька мова для більшості учнів України є другою іноземною після англійської. Так, за статистикою, німецькою мовою володіють в 3,5 рази менше українців, ніж англійською (14% проти 51%), причому німецька мова постійно конкурує з польською [3]. Таким чином, переважна більшість учнів в Україні, які вивчають німецьку мову як іноземну, вже мають певні знання іншої іноземної мови (англійської), принаймні на початковому рівні. Такі сформовані знання та досвід вивчення першої іноземної мови становлять потенціал для забезпечення більш швидкого та ефективного процесу опанування німецькою мовою як другою іноземною.

Послідовне вивчення двох і більше іноземних мов спонукало до розвитку *дидактики багатомовності*, основною ідеєю якої є врахування наявних мовних знань та досвіду вивчення попередніх мов для спрощення процесу навчання, економії навчального часу та зусиль тих, хто вчиться. Важливим стає встановлення елементів спорідненості мов, їхніх спільних та відмінних рис, розвиток свідомого вивчення мови та застосування стратегій, спільних для вивчення будь-якої мови [1, с. 163].

У методиці навчання німецької мови як другої іноземної *дидактику багатомовності* визначають як дидактичні та методичні підходи, які спрямовані на вивчення декількох мов і враховують наявний мовний досвід [2, с. 189]. Дидактика багатомовності займається розробкою конкретних процедур для оптимізації навчального процесу під час викладання іноземних мов.

До найважливіших принципів дидактики багатомовності належать:

- Принцип порівняння та обговорення.
- Принцип сприяння розумінню.
- Принцип врахування навчальних інтересів.
- Принцип цілеспрямованого використання навчальних текстів.

- Принцип економного вивчення мови.

Принцип порівняння та обговорення спрямований на свідому активізацію учнями власних знань рідної та іноземної мов, обговорювали їх на уроці та використовували для здобуття нових знань.

Мета *принципу сприяння розумінню* полягає в тому, щоб забезпечити розуміння учнями якомога більшої частини іншомовного матеріалу. Учні повинні відчуті, як багато інформації вони можуть отримати на уроках німецької як другої іноземної мови, маючи лише декілька базових мовних навичок. Це мотивує до вивчення німецької мови та руйнує упередження про складність вивчення німецької мови.

Принцип врахування навчальних інтересів учнів означає, що навчальні матеріали та види діяльності повинні відповідати потребам та інтересам цільової групи.

Принцип цілеспрямованого використання навчальних текстів (або принцип орієнтації на текст) тісно пов'язаний з принципом сприяння розумінню. Робота з різними видами текстів займає центральне місце на уроці іноземної мови. Учні отримують інформацію в текстовій формі. Тексти використовуються спеціально для роботи з певними мовними, країнознавчими або культурними аспектами.

Принцип економного вивчення мови узагальнює та відображує всі інші принципи. Вивчення другої іноземної мови має бути максимально ефективним і спланованим.

Під час підготовки вчителів іноземних мов важливо, щоб студенти, майбутні викладачі німецької мови, з одного боку, ознайомилися з принципами дидактики багатомовності та плануванням уроку з урахуванням цих принципів; з іншого боку, студенти повинні спробувати і проаналізувати принципи дидактики багатомовності під час власного вивчення мов.

Література:

1. Гаманюк В. А. Концептуальні засади дидактики багатомовності в Німеччині. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2012. Вип. 35. С. 162-170.
2. Deutsch lehren lernen 2: Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch? / Ballweg S. et al. München : Klett-Langenscheidt, 2015. 198 S.
3. Level of proficiency in English and other foreign languages in Ukraine: results of quantitative sociological research conducted in December 2022 – January 2023. Kyiv International Institute of Sociology : website. URL: <https://kiis.com.ua> (date of access: 15.03.2024).